

Seznámení rodinných příslušníků, známých a přátel našich klientů s konceptem bazální stimulace

V našem zařízení pracujeme konceptem bazální stimulace¹⁾.

Bazální stimulace podporuje v nezákladnější (bazální) rovině lidské vnímání, hybnost a komunikaci pomocí smyslových orgánů. Je to forma neverbální komunikace.

Koncept bazální stimulace vychází z myšlenky, že život je možný pouze ve vztahu. Jedná se o to, že lidský mozek disponuje schopnostmi uchovávat své životní návyky a vzpomínky v paměťových drahách. Platí pravidlo: vnímám tak dlouho, dokud dýchám. Každý člověk vnímá. Je jen na nás, jak vhodnou komunikační formu zvolíme. Konkrétně to znamená, že musíme rozlišit jakoukoliv, sebemenší reakci klienta a dát jí náležitý význam. Nemalou úlohu hraje v bazální stimulaci intuice.

Nejnáročnějším úkolem ošetrovatelské péče je pochopit potřeby klienta, poznat a porozumět stylu jeho komunikace a na základě toho mu poskytnout prostor pro orientaci, jistotu a další rozvoj jeho osobnosti. To je cesta, po které jsme se pustili. Opouštíme cestu dosud u nás běžné konzervační péče a pouštíme se na cestu kompetencí a kreativity. Důležité je, abychom čas, který k ošetřování máme, využili co nejsmysluplněji a i to je jedním z našich cílů.

Od běžné ošetrovatelské péče se bazální stimulace liší tím, že místo konzervování stavu klienta jej stimuluje a rozvíjí. Ve škole jsme se naučili používat ruce jen jako mechanický nástroj k ošetrovatelským výkonům, ale ne k tomu, abychom jimi dávali klientovi důležité informace o jeho těle a navozovali příjemné pocity, pro něj tak důležité. Klasické ošetrovatelství si mnohdy neuvědomuje ten důležitý fakt, že naše ruce jsou často jediný komunikační most mezi námi a klientem. Význam doteků nebyl totiž nikdy v naší ošetrovatelské péči tematizován, naopak byl spíše tabuizován, přestože každý dotek nám něco poskytuje a stává se formou komunikace mezi lidmi.

Chceme-li dávat našim klientům maximum z toho, co dnešní moderní ošetrovatelství ve světě umí a zná, je tento koncept tím, kterým umožníme klientům poznat a akceptovat vlastní hranice, vlastní kreativitu a realizovat jejich schopnosti a dali jim současně možnost odmítnout to, co nechtějí.

Nečekané doteky nebo necílené doteky mohou u klientů se sníženým stupněm vnímání vyvolávat pocit strachu a nejistoty. Mohou je lekat některé naše projevy, které přichází nečekaně. Proto musíme dát klientovi jasně najevo, kde začíná a kde končí naše přítomnost a činnost u něho. Tuto informaci můžeme poskytnout pomocí cíleného dotyku tzv. iniciálního doteku.

Místo doteku zvolíme na základě biografické anamnézy, nejčastěji to bývá rameno a pevným, zřetelným dotekem ho vždy informujeme o počátku a ukončení naší přítomnosti či činnosti s jeho tělem. Dotek je jasný, zřetelný a přiměřeného tlaku. Je nutné jej podpořit i verbálně a musí ho všichni, kteří přijdou s klientem do styku respektovat a poskytnout, včetně návštěv, uklízeček apod. Každý příchozí o něm musí být informován, což zajišťuje cedulka na viditelném místě u postele klienta, kde je označeno místo iniciálního doteku.

Především musíme zajistit komunikaci s klientem na vhodné úrovni. U některých klientů je možnost vyjadřovat se nebo sdělovat potřeby omezená nebo žádná a je velmi důležité

¹) *Podrobnější informace také je možnost získat na webových stránkách Bazální stimulace PhDr. Karolíny Friedlové www.bazalni-stimulace.cz*

komunikovat s klientem na jeho úrovni tak, aby porozuměl. Vyžaduje to nejen znalost dané problematiky, ale i značnou dávku vlastního citu zaznamenávat reakce pacienta, protože ty se mohou projevat v zcela nepatrných nuancích. Jestliže se přizpůsobíme komunikační úrovni klienta a zvolíme-li jeho komunikační formu, můžeme posoudit, na jakém stupni vědomí žije a jakékoliv aktivity, kterých je klient schopen, musíme vidět jako jeho jedinou možnost kontaktu s jeho okolím.

Nejnáročnějším úkolem ošetrovatelské péče je pochopit potřeby klienta, poznat a porozumět jeho stylu komunikace a na základě toho mu poskytnout prostor pro orientaci, jistotu a další rozvoj jeho osobnosti.

Desatero bazální stimulace

1. Přivítat se a rozloučit s klientem vždy stejnými slovy.
2. Dodržovat iniciální dotek.
3. Hovořit zřetelně, jasně a ne příliš rychle.
4. Nezvyšovat hlas a hovořit přirozeným tónem.
5. Dbát na to, aby naše mimika, tón našeho hlasu a gestikulace odpovídaly významu našich slov.
6. Používat takovou formu komunikace, na kterou byl klient zvyklý.
7. Nepoužívat v řeči zdrobněliny.
8. Nehovořit s více osobami najednou.
9. Při komunikaci redukovat rušivý zvuk okolního prostředí.
10. Umožnit reagovat klientovi na naše slova.

Při návštěvách v našem zařízení jste si jistě všimli některých změn. V první řadě jsme se snažili změnit prostředí našich klientů. Chtěli jsme, aby bylo co nejtěplejší, veselé a příjemné. Nechali jsme vymalovat stěny, pořídili barevné povlečení, záclony, závěsy, poličky.

Do okolí klientů jsme dle možností a s Vaší pomocí umístili jejich oblíbené a známé předměty, obrázky atd.

Po těchto důležitých úpravách nám již nic nebránilo, abychom začali pracovat konceptem bazální stimulace a využívali informace o klientovi získané od Vás nebo z pozorování ošetrojícího personálu.

Tyto informace se týkají oblíbených zvyklostí klienta (např. jídla, oblečení, vůně, polohy, různých zvyků a rituálů).

Práce tímto způsobem nevyžaduje drahé přístroje a pomůcky, ale je závislá na šikovnosti a vstřícnosti našeho personálu.

S každým klientem pracujeme individuálně dle jeho přání, zvyklostí a potřeb.

Budeme velice rádi, když nám budete nápomocni, budete s námi spolupracovat a pokud budete mít nejasnosti nebo pochybnosti, budete se ptát a my Vám zodpovíme případné dotazy.

Těšíme se na Vaše návštěvy a další spolupráci s Vámi.